

Commissie van Aanbestedingsexperts

Advies 387

1. Feiten

- 1.1. Beklaagde heeft op 1 september 2016 een Europese openbare aanbestedingsprocedure aangekondigd voor het sluiten van een raamovereenkomst met één opdrachtnemer voor de levering van kantoorartikelen.
- 1.2. In paragraaf 2.3 van de Aanbestedingsleidraad ("Doelstelling van de aanbesteding") is het volgende bepaald:

'Met deze aanbesteding beoogt de Aanbestedende dienst de volgende doelstellingen te bereiken:

- a. Tegen zo laag mogelijke totale kosten de gewenste kantoorartikelen te kunnen aanschaffen, zodat enerzijds een bijdrage kan worden geleverd aan de algemene besparingsdoelstelling binnen [Beklaagde] en anderzijds aan medewerkers kwalitatief goed functionerende artikelen kunnen worden aangeboden;
- b. Zo veel mogelijk vanuit het standaardassortiment kunnen bestellen, zodat er uniformiteit in het assortiment ontstaat.
- c. Optimaliseren van (deel)processen die lopen van bestellen tot leveren van kantoorartikelen.
- d. Een leverancier te contracteren die:
 - i. de gewenste kantoorartikelen kan leveren, conform de eisen en voorwaarden zoals gesteld in deze Aanbestedingsleidraad en bijbehorende bijlagen;
 - ii. proactief meedenkt met [Beklaagde] met betrekking tot de optimale inrichting van het logistieke proces van bestellen tot leveren.

Deze doelstellingen zijn door de Aanbestedende dienst vertaald naar de afbakening van de Opdracht, de eisen die aan de uitvoering ervan gesteld worden, de eisen die aan Ondernemers worden gesteld om voor de Opdracht in aanmerking te komen en de wijze waarop de economisch meest voordelige Inschrijving wordt geselecteerd.'

- 1.3. In paragraaf 2.5 van de Aanbestedingsleidraad ("Huidige situatie") is onder andere het volgende bepaald:

'Logistiek (bestel)proces

De bestellingen voor zowel het voorraad- als niet voorraadassortiment worden door de leverancier afgeleverd bij het centraal magazijn. Bestellingen inzake het voorraadassortiment worden gezamenlijk verpakt, orders uit het niet-voorraadassortiment zijn per bestelling verpakt met op de verpakking een duidelijke verwijzing naar de besteller. Hierdoor kunnen de logistiek medewerkers eenvoudig en met name efficiënt de bestellingen intern afleveren. Voorraadartikelen worden in de centrale voorraad geplaatst en daarvandaan geleverd aan de decentrale kasten. Niet voorraad-artikelen worden direct bij de besteller afgeleverd op de aangegeven locatie.

(...)

Aandachtspunten

Onderstaande ontwikkelingen binnen [Beklaagde] zijn relevant voor Inschrijvers, men dient hier rekening mee te houden in de in te dienen offerte:

(...)

b) [Beklaagde] wenst waar mogelijk het logistieke proces te verbeteren, waarbij het verzorgen van de interne logistiek door eigen medewerkers randvoorwaardelijk is. Inschrijver wordt gevraagd mee te denken hoe binnen de gestelde kaders de logistiek efficiënter kan worden georganiseerd.'

- 1.4. In paragraaf 5.5 van de Aanbestedingsleidraad is, onder andere, het volgende bepaald:

'5.5 Subgunningscriterium Kwaliteit

Hieronder worden de verschillende onderdelen binnen het subgunningscriterium Kwaliteit beschreven: hetgeen gewenst wordt door de Aanbestedende dienst, op welke wijze Inschrijver hier invulling aan kan geven en hoe dit door de beoordelingscommissie beoordeeld zal worden.

5.5.1 Onderdeel 1: Plan van Aanpak

Het is voor de Aanbestedende dienst van belang om inzicht en vertrouwen te krijgen in de aanpak van Inschrijver inzake de aan deze aanbesteding onderhavige Opdracht. Daartoe wenst de Aanbestedende dienst dat Inschrijver een Plan van Aanpak overlegt, waarin hij tenminste aandacht besteed aan de volgende aspecten:

a) De aanpak rondom implementatie door Inschrijver met daarbinnen aandacht voor:

- Het ontzorgen van [Beklaagde] in de transitie naar de door Inschrijver voorgestelde situatie;
- De planning van de implementatiefase (stappen, mijlpalen/resultaten);
- Verwachte inzet van Opdrachtgeverszijde (kwalitatief, kwantitatief, planmatig).

b) Het faciliteren van de overgang naar een andere leverancier aan het einde van de (op basis van deze aanbesteding te sluiten) overeenkomst (exit);

c) Eventuele risico's en beheersmaatregelen, inclusief onderbouwing waarom deze maatregelen in de ogen van Inschrijver effectief zijn.'

- 1.5. In zowel het Prijzenblad deel A: Voorraadassortiment – Europese Aanbesteding Kantoorartikelen [Beklaagde] (hierna: "Prijzenblad deel A") als in het Prijzenblad deel B: niet-voorraadassortiment – Europese Aanbesteding Kantoorartikelen [Beklaagde] (hierna: "Prijzenblad deel B") is onder gedachtstreden 2 en 3 het volgende bepaald:

'- Indien een artikel per stuk wordt afgenomen, dient Inschrijver zijn aangeboden (alternatieve) artikel ook per stuk aan te bieden, waarbij Opdrachtgever te allen tijde het artikel ook per stuk kan bestellen;

- Indien een artikel anders dan per stuk wordt uitgevraagd, dient Inschrijver zijn aangeboden (alternatieve) artikel in een met de huidige eenheid vergelijkbare verpakkingseenheid aan te bieden met een maximale afwijking van 50% waarbij Inschrijver de verpakkingseenheid dient aan te bieden die het dichtst bij het in het prijzenblad beschreven aantal artikelen per verpakkingseenheid ligt (zowel kleiner als groter binnen de maximale afwijking van 50%).'

- 1.6. In de eerste Nota van Inlichtingen van 27 september 2016 is, onder meer, de volgende vraag en het volgende antwoord opgenomen:

Vraag 10: 'Prijzenblad – Kantoorartikelen [Beklaagde].xlsx

Op het prijzenblad is er een groot aantal artikelen waarbij de verpakkingseenheid kolom E en kolom F niet overeenkomt met de omschrijving in kolom B.

Voorbeeld 1:

Kolom B: LIJMSTIFT WIT UITWASBAAR 20 GR 128901 STK

Kolom E: STK

Kolom F: 50

Voorbeeld 2:

Kolom B: BALPEN SCHNEIDER K15 ROOD 3365248 DS A 20 STK

Kolom E: DS

Kolom F: 1

A.) Kunnen wij ervan gaan uit dat u bij bulletpoint 2 geen stuksprijs bedoelt, maar prijs per verpakkingseenheid?

B.) Kunt u alle 106 artikelen van Deel A en alle 670 artikelen van Deel B controleren op juistheid en dit corrigeren in het Prijzenblad – Kantoorartikelen [Beklaagde].xlsx ?'

Antwoord: 'A. U dient een prijs per verpakkingseenheid op te geven voor het door u aangeboden artikel. Ook dient u op te geven hoeveel artikelen een door u aangeboden verpakkingseenheid bevat, waarbij de voorwaarde is gesteld dat de verpakkingseenheid die u aanbiedt maximaal 50% mag afwijken van de in het prijzenblad opgenomen hoeveelheid artikelen per verpakkingseenheid. Dus voor het door u geciteerde voorbeeld 2: BALPEN SCHNEIDER K15 ROOD 3365248 DS A 20 STK, dient u:

- a. Of dezelfde pen in dezelfde verpakkingseenheid te offeren, waarbij u in kolom H van het prijzenblad aangeeft dat de verpakkingseenheid 20 artikelen bevat;
- b. Of een alternatief te offeren waarbij de verpakkingseenheid minimaal 10 stuks is en maximaal 30 stuks, waarbij u wederom in kolom H aangeeft hoeveel artikelen de door u aangeboden verpakkingseenheid bevat.

Het Prijzenblad is gecontroleerd en aan de hand daarvan bijgesteld waar nodig. Deze is als separate bijlage bijgevoegd.'

1.7. In de tweede Nota van Inlichtingen van 7 oktober 2016 zijn onder andere de volgende vragen en antwoorden opgenomen:

1.7.1. Vraag 3: 'N.a.v. vraag 10 van NvI 1

Inschrijvers onderling werken met verschillende verpakkingseenheden. Hierdoor is het niet te garanderen dat alle Inschrijvers de producten kunnen aanbieden in uw huidige verpakkingseenheid. Hiernaast is uw huidige leverancier in het voordeel, aangezien deze het uitgevraagde assortiment 1 op 1 kan overnemen. Een 'level playing field' wordt dan ook niet gecreëerd. Uw prijzenblad rekent daarbij ook een prijs per stuk uit (kolom L). Deze prijs per stuk wordt vervolgens vermenigvuldigd met de stuks afnames en afname in verpakkingseenheden. Voor het vergelijk is het dan ook niet relevant of de aangeboden verpakkingseenheid minder of meer dan 50% van uw huidige verpakkingseenheid afwijkt. Conform artikel 2.76 van de Aanbestedingswet 2012 dienen verwijzingen vergezeld te gaan met de woorden "of gelijkwaardig". Hieronder valt ook de verpakkingseenheid. Het uitvragen van artikelen met exact dezelfde verpakkingseenheid is dan ook in strijd met de wet. Wij verzoeken u de volgende zinsnede buiten toepassing te verklaren:

" , waarbij de voorwaarde is gesteld dat de verpakkingseenheid die u aanbiedt maximaal 50% mag afwijken van de in het prijzenblad opgenomen hoeveelheid artikelen per verpakkingseenheid."

Antwoord: 'Niet akkoord, voor de vergelijkbaarheid is het, ondanks dat er wordt vergeleken op prijs per stuk, wel degelijk van belang dat er door Inschrijvers met vergelijkbare verpakkingseenheden wordt geoffreerd, een verpakkingseenheid van bijv. 10 pennen kent een andere stuksprijs per pen dan een verpakkingseen-

heid met 1.000 pennen. Juist door deze maatregel wordt er een vergelijkbare situatie gecreëerd. Het is aan Inschrijver om met de door Opdrachtgever gewenste verpakkingseenheden te werken.

Zie verder vraag 4 en 5.'

- 1.7.2. Vraag 4: 'Bulletpoint 2 van het Prijzenblad: "indien een artikel per stuk wordt afgenomen, dient Inschrijver zijn aangeboden (alternatieve) artikel ook per stuk aan te bieden, waarbij Opdrachtgever te allen tijde het artikel ook per stuk kan bestellen)." In de markt van kantoorbenodigdheden zijn Inschrijvers een groothandel. Hierdoor zijn veel verpakkingseenheden standaard per 10 of 12 stuks (de kleinste verkoopenheid). Het per stuk bestellen van bijvoorbeeld de BALPEN SCHNEIDER K15 BLAUW 3365204 past als zodanig niet binnen de processen, dat dit Inschrijver deelname aan deze aanbesteding doet heroverwegen omwille van de kosten en baten.

Om er voor te zorgen dat [Beklaagde] meerdere Inschrijvingen ontvangt en door die marktwerking ook concurrerend prijsvoorstellen, vragen wij u het volgende:

- Kunt u bulletpoint 2 uit het Prijzenblad laten vervallen?'

Antwoord: 'Niet akkoord. [Beklaagde] wenst een Opdrachtnemer te contracteren die inspeelt op de wensen van [Beklaagde]. Door het hanteren van minimum verpakkingseenheden verlegt Inschrijver kosten naar [Beklaagde] omdat die dan met onnodige opslag en verdeelkosten komt te zitten. Het is aan Inschrijver of hij aan deze eis van [Beklaagde] wenst te voldoen en eventuele extra kosten verdisconteert in de opslag voor de desbetreffende artikelen. Het is dan aan [Beklaagde] om te bepalen of zij losse artikelen bestelt of verpakkingseenheden afneemt.

Indien Inschrijver een minimum afname, lees verpakkingseenheid, als eis stelt dan is dit een inschrijving onder voorwaarden hetgeen leidt tot uitsluiting.'

- 1.7.3. Vraag 5: 'Het door u gebruikte voorbeeld van de BALPEN SCHNEIDER K15 ROOD is evident. Graag benadrukt Inschrijver middels een ander voorbeeld dat de 'maximaal 50% afwijking' het vullen van het Prijzenblad compliceert: BALPEN SCHNEIDER K15 BLAUW 3365204 STK, afname 40000 stuks. In kolom F is het aantal artikelen per eenheid: 1.

De kleinste verpakkingseenheid bij Inschrijver voor deze balpen is een blister van 2 stuks; hiermee wordt niet voldaan aan bulletpoint 3 van het Prijzenblad (de maximaal 50% afwijking in verpakkingseenheid).

De 'maximaal 50% afwijking' blijkt in praktijk niet haalbaar en bemoeilijkt Inschrijvers om deel te nemen aan deze aanbesteding. Om te voldoen aan de door [Beklaagde] gevraagde - van de markt afwijkende - verpakkingseenheden, dienen Inschrijvers namelijk andere verpakkingseenheden aan te kopen. Hierdoor ontvangt [Beklaagde] geen concurrerende prijsvoorstellen en is het zelfs denkbaar dat Inschrijvers afzien van deelname.

Wij verzoeken u dan ook de 'maximaal 50% afwijking' te heroverwegen:

A.) Kunt u bulletpoint 3 uit het Prijzenblad laten vervallen?

B.) Zo niet, staat u toe dat een derde van de aangeboden artikelen niet voldoet aan de 'maximaal 50% afwijking' ?'

Antwoord: 'A. Niet akkoord, zie het antwoord op vraag 4 .

B. Niet akkoord, op basis van uw vraag voegt [Beklaagde] het volgende toe aan bulletpoint 3 van het Prijzenblad: Artikelen die per stuk zijn uitgevraagd dienen per stuk te worden aangeboden, hierop is de maximale 50% afwijking in aantal

artikelen per verpakkingseenheid niet van toepassing. Voor alle overige artikelen geldt dat het aantal artikelen per verpakkingseenheid maximaal 50% mag afwijken, waarbinnen Inschrijver de verpakkingseenheid dient aan te bieden die het dichtst bij het in het prijzenblad beschreven aantal artikelen per verpakkingseenheid ligt (zowel kleiner als groter, binnen de maximale afwijking van 50%).

Voorbeeld 1: indien in het prijzenblad wordt gevraagd om een verpakkingseenheid van 1000 artikelen, en Inschrijver voert in zijn assortiment verpakkingseenheden van 600 of 1200 artikelen per eenheid, dient hij de verpakkingseenheid met 1200 artikelen aan te bieden.

Voorbeeld 2: indien in het prijzenblad wordt gevraagd om een verpakkingseenheid van 1000 artikelen, en Inschrijver voert in zijn assortiment verpakkingseenheden van 750 of 1500 artikelen per eenheid, dient hij de verpakkingseenheid van 750 artikelen aan te bieden.'

1.8. In de derde Nota van Inlichtingen van 14 oktober 2016 zijn onder andere de volgende vragen en antwoorden opgenomen:

1.8.1. Vraag 1: 'Vervolgvraag n.a.v. NVI 2 antwoord op vraag 5. In de aanbestedingsleidraad wordt op pagina 26 (5.5.2 b – onderdeel 2) gesproken over logistieke ontzorging en het minimaliseren van het op voorraad houden van artikelen in het centrale magazijn van [Beklaagde].

Inschrijver constateert het volgende: Aanbestedende dienst geeft in de Nota van Inlichtingen voorbeelden weer waar Inschrijvers een grotere verpakkingseenheid hanteren dan gevraagd door [Beklaagde].

In het prijzenblad zijn echter ook artikelen opgenomen waar Inschrijvers beduidend kleiner verpakkingseenheden hanteren, zoals:

SECOLOR POCKETMAP FOLIO ROOD 3508675 DS A 50 STK

Inschrijver hanteert een verpakkingseenheid van 10 stuks en voldoet hiermee niet aan de 'maximaal 50% afwijking'. Dat terwijl dit artikel in een verpakking van 10 stuks juist in overeenstemming is met dat wat [Beklaagde] voor ogen heeft conform de aanbestedingsleidraad, 5.5.2. b – onderdeel 2.

Met het handhaven van bulletpoint 3 (Prijzenblad) 'maximaal 50% afwijking' wordt voor [Beklaagde] niet optimaal gewerkt aan het minimaliseren van het op voorraad houden van artikelen. Daarom stelt Inschrijver de volgende vraag:

- Kunt bulletpoint 3 (Prijzenblad) 'maximaal 50% afwijking' laten vervallen voor wat betreft de artikelen waarvan Inschrijvers een kleinere verpakkingseenheid kunnen aanbieden dan door [Beklaagde] gevraagd?'

Antwoord: 'Nee, niet akkoord. De aanname die inschrijver maakt dat [Beklaagde] uitsluitend de kleinste verpakkingseenheden eist, is onjuist. De verpakkingseenheden zijn afgestemd op de situatie binnen de organisatie van [Beklaagde], [Beklaagde] wenst dan ook passende verpakkingseenheden te kunnen bestellen.

Nota bene: met verpakkingseenheden wordt niet zozeer bedoeld het aantal stuks dat af-fabriek in een doosje zit, maar het aantal stuks dat per keer besteld moet kunnen worden door [Beklaagde]. In dit verband ziet [Beklaagde] in het door uw aangedragen voorbeeld het probleem niet, 5 verpakkingseenheden van 10 stuks vormt gezamenlijk 50 stuks in een doos. In-

schrijver dient dit dan op te voeren in zijn catalogus voor [Beklaagde] als een bestelbare verpakkingseenheid van 50 stuks.'

- 1.8.2. Vraag 2: 'Vervolg vraag n.a.v. NVI 2 antwoord op vraag 3 en 4 Omdat niet akkoord is gegaan met het voorstel van meerdere inschrijvers om bulletpoint 2 + 3 van het Prijzenblad te laten vervallen, is Inschrijver genoodzaakt de volgende vervolgvraag te stellen:

EVERY 3652 ILC ETIKET 70X42.3MM 144963 DS A 1200 STK nvt DS 1200

Uit navraag bij verschillende leveranciers, waaronder de huidige fabrikant Avery, blijkt dat een verpakking van 600 – 1800 etiketten niet beschikbaar is.

Uw huidige artikel heeft 2100 etiketten in plaats van 1200 etiketten.

- Kunt u dit aanpassen?'

Antwoord: 'Akkoord, dit artikel wordt aangepast naar 2100 etiketten.'

- 1.8.3. Vraag 3: 'Vervolg vraag n.a.v. NVI 2 en antwoord op vraag 3 en 4.

Omdat niet akkoord is gegaan met het voorstel van meerdere inschrijvers om bulletpoint 2 + 3 van het Prijzenblad te laten vervallen, is Inschrijver genoodzaakt de volgende vervolgvraag te stellen:

RINGBANDVULLING 23 RINGS A4 GELIJND 3484364 PaK A 50 VEL nvt PAK 1

Navraag bij verschillende leveranciers heeft tot onze conclusie geleid dat dit artikel alleen per pak à 100 vel verkrijgbaar is.

- Kunt u dit aanpassen naar pak à 100 vel?'

Antwoord: 'Akkoord, dit artikel wordt aangepast.'

- 1.8.4. Vraag 4: 'Vervolg vraag n.a.v. NVI 2 antwoord op vraag 3 en 4.

Omdat niet akkoord is gegaan met het voorstel van meerdere inschrijvers om bulletpoint 2+ 3 van het Prijzenblad te laten vervallen, is Inschrijver genoodzaakt de volgende vervolgvraag te stellen:

TZE441 LETTERTAPE 18MM ZWART OP ROOD 3671188 DS A 5STK Brother DS 5

TZE133 LETTERTAPE 12MM BLAUW OP TRANSP 1022296 DS A 5STK Brother DS 5

Uit navraag bij de fabrikant Brother blijkt dat dit artikel alleen per stuk of per doos van 20 wordt verkocht.

- Kunt u dit aanpassen naar per stuk?'

Antwoord: 'nee, niet akkoord. Inschrijver kan 5 losse tapes in een doos leveren. Inschrijver dient dit dan op te voeren in zijn catalogus voor [Beklaagde] als een bestelbare verpakkingseenheid van 5 stuks. Zie ook dikgedrukte vraag en antwoord 1 NVI 3.'

- 1.8.5. Vraag 5: 'Het aanbieden van verpakkingseenheden met een afwijking van maximaal 50%

U geeft aan dat Inschrijvers het volgende dienen aan te bieden:

- Voor artikelen die bij uw huidige leverancier per stuk worden afgenomen, dienen artikelen te worden aangeboden die eveneens per stuk zijn af te nemen.
- Voor artikelen die bij uw huidige leverancier per verpakkingseenheid worden afgenomen dienen artikelen te worden aangeboden met een afwijking van maximaal 50% van uw huidige verpakkingseenheid.

Wij merken op dat uw huidige leverancier met deze eis een substantieel voordeel heeft ten opzichte van overige inschrijvers. Immers, daar waar uw huidige leverancier nu een huismerk pen per stuk levert, dienen andere Inschrijvers mogelijk een A-merk pen aan te bieden, enkel en alleen omdat in hun huidige assortiment slechts deze A-merk pen per stuk kan worden verkocht en het huismerk van Inschrijvers niet. U dwingt hiermee Inschrijvers om artikelen aan te bieden die niet concurrerend zijn.

Kantoorartikelen zijn verkrijgbaar in diverse verpakkingseenheden. Leveranciers bepalen zelf welke verpakkingseenheden zij aankopen. De maximale 50% afwijking brengt met zich mee dat Inschrijvers, speciaal voor [Beklaagde], artikelen moeten inkopen met andere verpakkingseenheden. Uw voorwaarde is aldus disproportioneel.

Het is voor de beoordeling niet relevant of een pen in een doosje van 5 stuks of 10 stuks verpakt zit. Uw prijzenblad rekent namelijk een prijs per stuk uit, die wordt vermenigvuldigd met het aantal afgenomen losse stuks per jaar.

Deze manier van uitvragen staat niet in verhouding met de markt, hetgeen ook terug te zien is in de gestelde vragen van Inschrijvers (NvI). Tevens wordt er geen 'level playing field' gecreëerd (gelijke behandeling) en is deze eis in strijd met de beginselen van de Aanbestedingswet.

Kunt u in het kader van de beginselen van gelijke behandeling en proportionaliteit bovengenoemde eis met betrekking tot verpakkingseenheden laten vervallen?

Graag ontvangen wij uiterlijk op 14 oktober 17.00 uur uw schriftelijke reactie op boven beschreven punten, opdat wij aansluitend kunnen beoordelen of het indienen van een klacht bij de Commissie van Aanbestedingsexperts opportuun is.'

Antwoord: 'Niet akkoord.'

Zoals u opmerkt dat leveranciers zelf bepalen welke verpakkingseenheden zij aankopen, wenst [Beklaagde] ook zelf te bepalen welke verpakkingseenheden zij aankoopt. Nogmaals wordt benadrukt dat verpakkingseenheden c.q. besteleenheden voor [Beklaagde] een wezenlijk aspect van de opdracht is, vanwege interne processen.

Opgemerkt moet worden dat inschrijvers desondanks significante ruimte wordt geboden doordat 50% bandbreedte voor afwijking wordt geboden en dat inschrijvers kleinere verpakkingseenheden kunnen 'stapelen' bij één bestelling omdat de facto sprake moet zijn van een besteleenheid (zie dikgedrukte vraag en antwoord 1 NvI 3). Dat de afwijking van 50% inschrijvers daar waar eenheden per stuk worden uitgevraagd feitelijk geen ruimte voor een alternatief aantal biedt is naar oordeel aanbestedende dienst proportioneel, daar in deze gevallen ronduit behoefte staat aan leveringen per stuk en het voor inschrijvers niet onmogelijk is deze artikelen per stuk te leveren.

Dat in het prijzenblad de prijzen per stuk worden vergeleken doet aan het bovenstaande niets af. Door prijzen per stuk te vergelijken terwijl sprake is van mogelijk wisselende verpakking- en besteleenheden, waartoe [Beklaagde] ondanks haar logistieke processen dus de ruimte biedt teneinde inschrijvers zoveel mogelijk in staat te stellen een optimale, concurrerende offerte uit te brengen, wordt de objectieve vergelijkbaarheid van offertes op het subcriterium prijs geborgd.

Of leveranciers een A-merk of zogenaamd huismerk leveren is binnen de randvoorwaarden van de aanbesteding en de overeenkomst aan hen, een en ander conform hetgeen in Nota's van inlichtingen 1 en 2, en Nota van inlichtingen 3 vraag en antwoord 7 gesteld.'

2. Beschrijving klacht

2.1. Klachtonderdeel 1

Met de eisen dat de verpakkingseenheden maximaal 50% van de huidige eenheden mogen afwijken en dat per stuk gevraagde artikelen per stuk moeten worden aangeboden, hanteert beklagde disproportionele eisen.

2.2. Klachtonderdeel 2

Met de eisen dat de verpakkingseenheden maximaal 50% van de huidige eenheden mogen afwijken en dat per stuk gevraagde artikelen per stuk moeten worden aangeboden, schrijft beklagde de raamovereenkomst toe naar de huidige leverancier.

3. Onderbouwing klacht

3.1. Klachtonderdeel 1

3.1.1. Op het Prijzenblad is door beklagde de instructie gegeven dat qua verpakkingseenheden 'maximaal 50% afwijking' (bulletpoint 3) is toegestaan. Twee potentiële inschrijvers, waaronder klager, hebben in drie vragenrondes benadrukt dat dit in de praktijk niet werkbaar blijkt. Het voorstel van deze potentiële inschrijvers was om de instructie van bulletpoint 3 uit het Prijzenblad te verwijderen. Omdat beklagde toch de eis heeft gehandhaafd, heeft klager in een vervolgvraag in de derde Nota van Inlichtingen ter verduidelijking nog een voorbeeld aangedragen waaruit de onhaalbaarheid blijkt met nogmaals het verzoek bulletpoint 3 uit het Prijzenblad te verwijderen.

3.1.2. In de tweede Nota van Inlichtingen heeft klager gesteld dat beklagde rekening dient te houden met het scenario dat zij geen concurrerende prijsvoorstellen ontvangt en het zelfs denkbaar is dat potentiële inschrijvers afzien van deelname aan de aanbesteding.

3.1.3. In de derde Nota van Inlichtingen heeft klager het voorbeeld aangedragen dat de betreffende fabrikant de door beklagde geëiste verpakkingseenheid niet in haar assortiment voert en deze bovendien niet te 'sourcen' is. Twee potentiële inschrijvers, waaronder klager, hebben aangegeven dat zij disproportionele aanpassingen moeten doen om te kunnen voldoen aan de verpakkingseisen van beklagde. Beklaagde erkent dit en geeft meermaals aan dat inschrijvers rekening moeten houden met deze kosten en dit dienen in te calculeren in de prijs en houdt vast aan de eis omtrent de verpakkingseenheden. Klager stelt dat dit niet alleen leidt tot een significant hogere prijs van kantoorartikelen, maar dat het

ook een gegeven blijft dat inschrijvers door toedoen van gedachtestreep 3 voor een aantal artikelen niet aan de 'maximaal 50% afwijking' kunnen voldoen. Hierdoor is inschrijven voor klager niet mogelijk. De andere potentiële inschrijver geeft aan expliciet te overwegen een klacht in te dienen over de geëiste verpakkingseenheden.

- 3.1.4. Klager stelt dat de hierboven geschetste situatie ten eerste leidt tot onvoldoende concurrentie. Volgens klager heeft beklagde met de wijze waarop de aanbesteding is vormgegeven uitsluitend aandacht voor de eigen eisen en is zij daarbij uit het oog verloren dat de uitvraag niet in verhouding staat tot de markt. Door deze disproportionaliteit is de concurrentie onnodig beperkt tot één leverancier.
- 3.1.5. Volgens klager is bovengenoemde situatie niet alleen in het nadeel van marktpartijen, maar ook in het nadeel van beklagde zelf. Beklaagde creëert immers een situatie waarin het voor de huidige leverancier eenvoudig wordt een niet al te scherpe aanbieding in te dienen.
- 3.1.6. Bovendien is beklagde zich volgens klager van deze situatie bewust en kiest zij er willens en wetens voor om meer te betalen voor kantoorartikelen omdat de gestelde eis beter zou passen binnen de processen van beklagde. Naar de mening van klager kan dit ook op een andere wijze worden ingevuld dan het strikt hanteren van de gestelde eis. Bij het subgunningscriterium kwaliteit wordt inschrijvers immers gevraagd om voorstellen te doen. Tot het daadwerkelijk doen van voorstellen komt het echter niet. Doordat beklagde de gestelde eis aangaande de verpakkingseenheden handhaaft daar waar dit in de markt van kantoorartikelen (B2B) hoogst onwerkbaar is, ziet klager namelijk af van het doen van een inschrijving. Zij ziet geen enkele kans de opdracht te verkrijgen onder de gehandhaafde eis.
- 3.1.7. Klager stelt daarnaast dat beklagde op deze wijze haar doelstellingen niet zal behalen. Dat klager niet kan inschrijven komt niet ten goede aan de inkoopdoelstellingen zoals genoemd in de Aanbestedingsleidraad. Klager verwijst hierbij naar paragraaf 2.3 van de Aanbestedingsleidraad waarin onder andere is bepaald (zie 1.2 hiervoor):

'a. Tegen zo laag mogelijke totale kosten de gewenste kantoorartikelen te kunnen aanschaffen, zodat enerzijds een bijdrage kan worden geleverd aan de algemene besparingsdoelstelling binnen [Beklaagde] en anderzijds aan medewerkers kwalitatief goed functionerende artikelen kunnen worden aangeboden'.

- 3.1.8. Verder merkt klager op dat het feit dat zij niet kan deelnemen niet ten goede komt aan de doelstelling 'Inkoopfunctie van de overheid'. Immers: 'best value for tax payer's money' dient voorop te staan. En daar is volgens klager in dit geval geen sprake van omdat er geen sprake is van concurrentie, waarmee de kans niet wordt vergroot dat beklagde de beste aanbieding uit de markt krijgt.

3.2. Klachtonderdeel 2

- 3.2.1. Tenslotte is er volgens klager sprake van toeschrijving naar de huidige leverancier. Beklaagde stelt dat de huidige leverancier op de manier levert zoals in de aanbestedingsleidraad is uitgevraagd. Potentiële inschrijvers zijn door beklagde in geen enkele (voor)fase van het aanbestedingstraject gevraagd naar de haalbaarheid van de gestelde eis aangaande de verpakkingseenheden. Gedegen kennis van de markt had kunnen voorkomen dat beklagde bij het stellen van eisen de mededing onnodig beperkt.

- 3.2.2. In de drie Nota's van Inlichtingen hebben twee potentiële inschrijvers, waaronder klager, vragen over de verpakkingseenheden gesteld. De andere potentiële inschrijver heeft expliciet aangegeven voornemens te zijn een klacht in te dienen en klager doet dat bij deze. Op basis van de stellingen van beklagde kan worden geconcludeerd dat de eerstgenoemde potentiële inschrijver niet de huidige leverancier is.
- 3.2.3. Volgens klager leert de ervaring en is het aantoonbaar dat in de branche van kantoorartikelen hoofdzakelijk drie landelijke spelers (en hooguit één of twee lokale partijen) inschrijven op aanbestedingen. Dit betekent dat er in onderhavige aanbestedingsprocedure sprake is van geen of in ieder geval zeer beperkte concurrentie, zoals in de vorige alinea geschetst. Daarbij neemt klager in ogen-schouw dat zich – volgens haar informatie – drie potentiële inschrijvers hebben aangemeld voor de schouw op 12 september 2016.

4. Reactie beklagde

- 4.1. Volgens beklagde houdt het proportionaliteitsbeginsel in dat de keuzes die een aanbestedende dienst maakt en de eisen en voorwaarden die zij stelt bij een aanbesteding, in redelijke verhouding dienen te staan tot de aard en de omvang van de aan te besteden opdracht en niet tot de markt. Beklagde is van mening dat de gestelde eis ten aanzien van de verpakkingseenheid in een redelijke verhouding staat tot de aard en omvang van de opdracht.
- 4.2. Beklagde heeft de verpakkingseenheden die de zittende leverancier leverde als eis gesteld, met de mogelijkheid 50% af te wijken.
- 4.3. In paragraaf 2.5 van de Aanbestedingsleidraad ("Huidige situatie") heeft beklagde haar huidige werkwijze beschreven. De eisen en wensen zijn vanuit functionele behoeften geformuleerd. De behoeften komen onder andere voort uit de logistieke processen binnen de organisatie van beklagde. Deze behoeften zijn gericht op de mogelijkheid om op decentraal niveau bestellingen te plaatsen. In paragraaf 2.5 van de Aanbestedingsleidraad is dit als volgt toegelicht (zie 1.3 hiervoor):

'De bestellingen voor zowel het voorraad- als niet voorraadassortiment worden door de leverancier afgeleverd bij het centraal magazijn. Bestellingen inzake het voorraadassortiment worden gezamenlijk verpakt, orders uit het niet-voorraadassortiment zijn per bestelling verpakt met op de verpakking een duidelijke verwijzing naar de besteller. Hierdoor kunnen de logistiek medewerkers eenvoudig en met name efficiënt de bestellingen intern afleveren. Voorraadartikelen worden in de centrale voorraad geplaatst en daarvandaan geleverd aan de decentrale kasten. Niet voorraad-artikelen worden direct bij de besteller afgeleverd op de aangegeven locatie.'
- 4.4. Daarnaast heeft beklagde in paragraaf 2.5 van de Aanbestedingsleidraad ("Huidige situatie") het volgende aangegeven (zie 1.3 hiervoor):

'[Beklagde] wenst waar mogelijk het logistieke proces te verbeteren, waarbij het verzorgen van de interne logistiek door eigen medewerkers randvoorwaardelijk is. Inschrijver wordt gevraagd mee te denken hoe binnen de gestelde kaders de logistiek efficiënter kan worden georganiseerd.'
- 4.5. Beklagde is van mening dat de aanbestedende dienst het recht heeft om vast te houden aan haar feitelijke behoefte. Beklagde is niet gehouden om haar eigen logistieke proces aan te passen aan de wensen van gegadigde, noch rust er een

aanbestedingsrechtelijke verplichting op beklaagde om de eisen zo op te stellen dat het door klager beoogde winstpercentage wordt behaald.

- 4.6. Beklaagde geeft voorts aan dat zij heeft getracht tegemoet te komen aan de vragen en opmerkingen die gesteld zijn in de Nota's van Inlichtingen. Daarnaast heeft beklaagde aangegeven bereid te zijn om eventueel meer te betalen voor kantoorartikelen om zodoende haar huidige logistieke proces te kunnen blijven faciliteren. Een hogere prijs zal immers zeker opwegen tegen de extra logistieke kosten (inzet logistieke medewerkers) die gemaakt moeten worden voor het verspreiden van kantoorartikelen bij beklaagde. Tevens heeft beklaagde in het Subgunningscriterium Kwaliteit inschrijvers de mogelijkheid geboden om mee te denken over het efficiënter inrichten van het logistieke proces, binnen de gestelde kaders.
- 4.7. Van beide mogelijkheden, het verdisconteren van de extra kosten in de prijsstelling én het doen van voorstellen tot verbetering, heeft klager geen gebruik gemaakt. Sterker nog, klager heeft voorafgaand aan het doen van een inschrijving zelf geconcludeerd dat enkel de huidige leverancier zou kunnen voldoen aan de eis en heeft zelf besloten om haar bestaande leverproces en dienstverlening niet aan te willen passen aan de behoefte van beklaagde. Ook van de mogelijkheid om samen te werken met een leverancier die wel in de behoefte van beklaagde kan voorzien, heeft klager geen gebruik gemaakt.
- 4.8. Tot slot stelt beklaagde dat het doel van de aanbesteding is om 'Tegen zo laag mogelijke totale kosten de gewenste kantoorartikelen te kunnen aanschaffen, zodat enerzijds een bijdrage kan worden geleverd aan de algemene besparingsdoelstelling binnen [Beklaagde] en anderzijds aan medewerkers kwalitatief goed functionerende artikelen kunnen worden aangeboden' (zie paragraaf 2.3 in 1.2 hiervoor).
- 4.9. Beklaagde heeft een inschrijving ontvangen die voldoet aan de gestelde eisen en die uitstekend en scherp geprijsd is. Deze inschrijver heeft volgens beklaagde wel degelijk concurrentie gevoeld, ondanks de tegengestelde bewering van klager. De stelling van klager dat de aanbestedingsregels in het leven zijn geroepen om concurrentie te stimuleren, wordt door beklaagde betwist. Volgens beklaagde is het doel het bereiken van een interne markt binnen Europa, waar de beginselen van objectiviteit, transparantie, non-discriminatie en proportionaliteit de basis vormen. Beklaagde is van mening dat zij met onderhavige aanbesteding tegemoet is gekomen aan deze beginselen.

5. Beoordeling

- 5.1. De Commissie stelt vast dat beklaagde op 1 september 2016 een Europese openbare aanbestedingsprocedure heeft aangekondigd voor het sluiten van een raamovereenkomst met één opdrachtnemer voor de levering van kantoorartikelen. Op deze aanbestedingsprocedure zijn onder andere de volgende bepalingen van toepassing: Delen 1 en 2 van de ten tijde van aankondiging van de aanbestedingsprocedure geldende Aw 2012 en de Gids Proportionaliteit.
- 5.2. Alvorens tot een beoordeling van de klachtonderdelen te komen, overweegt de Commissie het volgende met betrekking tot het toetsingskader.
 - 5.2.1. In artikel 1.8 Aw 2012 is bepaald dat een aanbestedende dienst ondernemers op gelijke en niet-discriminerende wijze behandelt.

5.2.2. Op grond van artikel 1.10 Aw 2012 mogen aanbestedende diensten slechts eisen stellen aan de inschrijvingen die in redelijke verhouding staan tot het voorwerp van de opdracht.

5.2.3. Beide hiervoor genoemde verplichtingen zijn onder andere uitgewerkt in artikel 2.75, leden 1, 2 en 6, en in artikel 2.76, lid 1, aanhef en onderdelen a en b, en lid 3, Aw 2012, waarin onderdelen van artikel 42 van Richtlijn 2014/24/EU zijn geïmplementeerd:

Artikel 2.75

1. Een aanbestedende dienst neemt in de aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor een werk, dienst of levering voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen.

2. De in het eerste lid bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de overheidsopdracht en zijn in verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

(...)

6. De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.

Artikel 2.76

1. Een aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar technische specificaties en achtereenvolgens naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, Europese technische beoordelingen, gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen of, bij ontstentenis daarvan, nationale normen, nationale technische goedkeuringen dan wel nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, berekenen en uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,

b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, (...) waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen,

(...)

3. Een aanbestedende dienst verwijst in de technische specificaties niet naar een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer, een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd is.

(...)

5.2.4. Uitgangspunt is dat een aanbestedende dienst in beginsel vrij is te bepalen wat hij wil inkopen. Daarbij zal hij zoveel mogelijk moeten aansluiten bij de in de markt gehanteerde standaarden of zijn eisen functioneel moeten specificeren (zie artikel 2.76, lid 1, Aw 2012).

5.2.5. In beginsel mag een aanbestedende dienst bovendien vragen om maatwerk, mits hij de eisen dan zoveel mogelijk functioneel specificeert. Het uitvragen van maatwerk in een concrete aanbestedingsprocedure wordt naar het oordeel van de Commissie echter problematisch indien de markt dat maatwerk niet eenvoudig kan realiseren. Dat zal al snel het geval zijn bij standaard producten die in grote aantallen door nagenoeg alle marktpartijen worden aangeboden en waarbij veel inspanningen van die marktpartijen worden gevraagd om door één aanbestedende dienst gevraagde wijzigingen in dat aanbod aan te brengen. Indien in een

dergelijk geval slechts enkele ondernemingen in staat zijn aan de maatwerkeisen van die ene aanbestedende dienst te voldoen, zal al snel sprake kunnen zijn van eisen die niet meer in een redelijke verhouding staan tot het voorwerp van de opdracht (zie artikel 1.10, lid 1, *jo.* artikel 2.75, lid 2, Aw 2012) en mogelijk zelfs van eisen waarmee de aanbestedende dienst de inschrijvers niet meer op gelijke en niet-discriminerende wijze behandelt (zie artikel 1.8 *jo.* artikel 2.75, lid 6, Aw 2012). Daarvan zal nog sneller sprake zijn wanneer in een dergelijk geval bovendien slechts één onderneming in staat is aan die maatwerkeisen te voldoen, zeker wanneer blijkt dat die eisen, in strijd met de geldende regels, zijn toegeschreven naar die onderneming (zie artikel 2.76 lid 3 Aw 2012). Van dat laatste zal in het bijzonder sprake zijn wanneer de aanbestedende dienst de maatwerkeisen heeft afgeleid van de wijze waarop de opdracht in het verleden is uitgevoerd door de zittende leverancier.

- 5.2.6. Het voorgaande laat naar het oordeel van de Commissie echter onverlet dat een aanbestedende dienst ter stimulering van innovatie, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, als zogenoemde 'launching customer' nieuwe en van de standaard afwijkende producten kan uitvragen die op dat moment alleen nog maar door één of enkele ondernemingen worden geleverd. De aanbestedende dienst loopt in een dergelijk geval voorop bij de ontwikkeling van een nieuw product, dat in de toekomst mogelijk ook door andere organisaties, waaronder aanbestedende diensten, zal worden ingekocht. De aanbestedende dienst zal in het hiervoor bedoelde geval dergelijke innovatieve producten wel zoveel mogelijk functioneel moeten specificeren.
- 5.3. De Commissie zal allereerst klachtonderdeel 2 behandelen.
- 5.4. Klachtonderdeel 2
 - 5.4.1. Beklaagde heeft in de onderhavige aanbestedingsprocedure de verpakkingseenheden gevraagd die de zittende leverancier leverde, met een mogelijkheid om met 50% af te wijken (zie de derde gedachtestreep in het Prijzenblad in 1.5 hiervoor). Indien levering per stuk wordt geëist, mag daarvan niet worden afgeweken (zie de tweede gedachtestreep in het Prijzenblad in 1.5 hiervoor).
 - 5.4.2. Ongeacht de aangeboden verpakkingseenheid worden de stuksprijzen beoordeeld (zie onder meer het antwoord op vraag 3 in de tweede Nota van Inlichtingen, zie 1.7.1 hiervoor).
 - 5.4.3. Uit de gestelde vragen en antwoorden in de tweede en derde Nota van Inlichtingen (zie 1.7 en 1.8 hiervoor) blijkt dat voorgaande vereisten voor twee potentiële inschrijvers, met uitzondering van de zittende leverancier, problematisch zijn in de gevallen dat zij slechts verpakkingseenheden kunnen leveren die meer dan 50% groter zijn dan is uitgevraagd. Beklaagde is de vragenstellers dan ook op enkele concrete punten tegemoet gekomen (zie de antwoorden op vragen 2 en 3 in de derde Nota van Inlichtingen in 1.8.2 en 1.8.3 hiervoor). Voormelde vereisten heeft beklagde echter gehandhaafd (zie de tweede en derde gedachtestrepen in het Prijzenblad in 1.5 hiervoor).
 - 5.4.4. Uit de reactie op klachtonderdeel 2 leidt de Commissie af dat beklagde slechts één geldige inschrijving heeft ontvangen en dat deze afkomstig is van de zittende leverancier (zie klachtonderdeel 2 in 3.2 en de reactie daarop in 4.9 hiervoor).
 - 5.4.5. Voor potentiële inschrijvers, zijnde groothandelaars, zijn de verpakkingseenheden die zij binnen hun productassortiment hanteren niet eenvoudig te wijzigen in het kader van een concrete aanbestedingsprocedure. Concurrenten van een zittende leverancier worden dan ook op achterstand gezet, indien in een aanbe-

stedingsprocedure de verpakkingseenheden van de zittende leverancier (met een beperkte afwijkingmarge) worden vereist. De Commissie is van oordeel dat zich in de onderhavige aanbesteding het geval voordoet zoals bedoeld in 5.2.5 *in fine* hiervoor, in die zin dat beklagde met dit vereiste de raamovereenkomst heeft toegeschreven naar de zittende leverancier. De Commissie is van oordeel dat beklagde daarmee in strijd heeft gehandeld met het beginsel van gelijke behandeling. Het geval zoals bedoeld in 5.2.6 doet zich hier niet voor nu het gaat om vereisten die worden gesteld aan verpakkingseenheden die specifiek zijn afgestemd op de behoeften van beklagde, nog daargelaten dat beklagde die vereisten ook overigens niet functioneel heeft gespecificeerd.

5.4.6. Daarmee acht de Commissie klachtonderdeel 2 gegrond.

5.4.7. Ten overvloede merkt de Commissie het volgende op. Zoals de Commissie hiervoor in 5.2.4 heeft overwogen, is het een aanbestedende dienst in beginsel toegestaan om bij de inkoop van kantoorartikelen haar behoefte voorop te stellen. Maar als de aanbestedende dienst rigide vasthoudt aan haar eigen van de markt afwijkende maatwerkeisen, dan wordt daarmee het risico groter dat er geen aansluiting is op het aanbod vanuit de markt. Te rigide geformuleerde eigen eisen kunnen er ook toe leiden dat leveranciers strategisch gaan inschrijven of met de eisen akkoord gaan, om vervolgens tijdens de contractduur te stellen dat bepaalde artikelen niet langer meer leverbaar zijn of (aantrekkelijke) alternatieven aanbieden die aanmerkelijk meer kosten. Dit noopt de contractmanager tot meer beheersmaatregelen.

5.5. Klachtonderdeel 1

5.5.1. Klager stelt met dit klachtonderdeel dat de eisen dat de verpakkingseenheden maximaal 50% van de huidige eenheden mogen afwijken en dat per stuk gevraagde artikelen per stuk moeten worden aangeboden, disproportioneel zijn.

5.5.2. Ook wanneer de Commissie bij de behandeling van dit klachtonderdeel abstraheert van de situatie dat beklagde eisen heeft gesteld die de zittende leverancier bevoordelen (zie de behandeling van klachtonderdeel 2), is zij van oordeel dat zich dan tevens het geval voordoet zoals bedoeld in 5.2.5 hiervoor, in die zin dat de potentiële inschrijvers, zijnde groothandelaars, de door hen gehanteerde verpakkingseenheden niet eenvoudig zullen kunnen wijzigen conform de eigen maatwerkeisen die beklagde aan die verpakkingseenheden stelt, dat beklagde door het stellen van die eisen inschrijving door enkele leveranciers heeft bemoeilijkt en dat beklagde slechts één geldige inschrijving heeft ontvangen (zie 5.7.5 en 5.7.4 hiervoor). Daar komt bij dat het geval zoals bedoeld in 5.2.6 dat de aanbestedende dienst een innovatieve ontwikkeling stimuleert, zich hier niet voordoet nu het gaat om vereisten die worden gesteld aan verpakkingseenheden die specifiek zijn afgestemd op de behoeften van beklagde (zie ook 5.4.5 hiervoor). De Commissie is dan ook van oordeel dat de gestelde eisen ook als disproportioneel kunnen worden aangemerkt.

5.5.3. Daarmee is klachtonderdeel 1 eveneens gegrond.

6. **Advies**

De Commissie acht beide klachtonderdelen **gegrond**.

7. Aanbeveling

De Commissie beveelt aan dat aanbestedende diensten, voorafgaand aan het formuleren van de eisen bij de inkoop van kantoorartikelen, gericht marktonderzoek doen naar het realiteitsgehalte van de in de aanbesteding te hanteren eisen. Een betere aansluiting met de markt leidt tot betere offertes en bespaart tijd en energie bij het aansluitende contract- en leveranciersmanagement.

De Commissie heeft zich ten behoeve van dit advies laten bijstaan door drs. P. Specker die als Branche-Expert aan de Commissie is verbonden.

Den Haag, 26 januari 2017

w.g.:

Mr. J.G.J. Janssen
Voorzitter

Prof.mr. C.E.C. Jansen
Vicevoorzitter

Mr. drs. T.H. Chen
Commissielid